

pobude, predlogi, razmišljanja Sveta za turizem

Radi imamo urejeno okolje!

Lahko zapišemo, da pri akciji »videza in urejenosti bivalnega okolja« beseda ocenjevanje ne drži več. V preteklih dveh letih smo se privadili, da so naši občinski v krajevnih skupnostih postali tudi prilika za klepet o tem in onem. Tudi zavest občanov, da bi bil njihov kraj lepši in bolj urejen postaja med nami vse bolj prisotna. Morda smo malce preponosni, toda celotna ugotovitev komisije, ki bo o delu še poročala je, da so krajevene skupnosti iz leta v leto lepše urejene. Resda so nam zatajile nekatere službe, pa vendarle smo prepričani, da se bo vse uredilo.

Turjak je bil v preteklem letu gostitelj II. turistične prireditve. Takrat se je TD komaj postavilo na noge. In tokrat po letu dni je presenečenje še večje. Urejena je okolica gradu, pred vhodom so postavljeni cvetlični lončki, odstranjen je velik kup peska in s pridom posut po vaških poteh. Tudi okolica trgovine je bistveno spremenjena. Največji doprinos kraja pa je asfaltirana cesta, ki vodi skozi vas do gradu.

Očitno je, da se kraj zaveda množice obiskovalcev, ki jim že dolgo več ne moti vsakdanjika. Zahvaljujoč aktivnostim sveta KS, komaj leto dni starega Turističnega društva in vseh družbenopolitičnih organizacij, so Turjčani na biser svojega kraja tako še bolj ponosni.

Turistično društvo **Raščica** je v letošnji prijavi na razpis zapisalo, da lahko ocenimo celotno KS in tako je tudi prav. Zaselek vas Raščica, ki se spušča proti Trubarjevinu je lično urejen. Rože so polne cvetja, obkrožajo jih lični vrtovi. Množica turistov, ki dnevno prihaja na ogled Trubarjevine bi po vseh nenapisanih pravilih morala puščati za seboj gore smeti in odpadkov. Nasprotno pa je spomenik vsem nam v izreden ponos in kar je najvažnejše, celotni objekt vedno bolj služi svojem namenu in resnično ni bil postavljen le za »enkratno uporabo«.

Celotna krajevna skupnost **Velike Lašče** je urejena lepo. Namenoma nismo iskali vseh črnih odlagalšč in smeti, saj je te naši občini predstavljajo v zadnjem času prevelik problem. Ogedali smo si okolico Levstikovega doma, trgovine in šole. Vse je urejeno dovolj lično, da si kraj zasluži vso pohvalo.

Polhov Gradec je v lanskem letu »pljunil v roke« in ponovno oživil delo turističnega društva. Resda ne moremo čez noč pričakovati korenitih sprememb, zato pa je velik napredek že prijava na akcijo »videza in urejenosti bivalnega okolja«.

Zavest Polhograjcev za urejeno okolje je dovolj prisotna in jih zato najbrže ne bo potrebno opominjati, naj postorijo to in ono. Na dan ocenjevanja smo zmotili delovno vzdušje v okolici gradu, urejali so namreč park. Tudi okolica Pogradskega doma je veliko bolj lično urejena.

Ob tokratnem ocenjevanju se nismo povzpeli na Črni vrh saj ga dobro poznamo in ne dvomimo o urejenosti kmetij, katere so poznane tudi v oddaljenih krajih.

Že ob lanskeletni akciji smo se razpisali o gori papirčkov, ki po končanem pouku krasijo okolice trgovin kjerkoli, tudi izven meja naše občine. Ta prizor smo videli v Polhovem Gradcu. Kaj storiti? Vzajati tudi naše najmlajše, pa ne celotno vzgojo prepustiti le šoli, tudi beseda doma bi zalegla.

Turistično društvo **Dobrova** je še mlado, saj so se komajda ustanovili. Prijavnico smo to leto prejeli prvič. In vsakega novince smo še kako veselili. Dobrova je sicer lično urejena. Tu pa tam je opaziti zanemarjenost vrtov, pa smo prepričani, da se bo tudi to uredilo. Problem je tudi cesta v Stransko vas. Oblaki prahu, ti dobesedno zamegljujejo lično urejeno vasico ob Gradaščici.

Ko pa smo se povzpeli proti osnovni šoli smo vedeli, da nas čaka šola, ki ni bila zaradi svoje skrbne urejenosti nikoli v zadregi, da pa nas bo pričakal tolikšen mozaik cvetja in drevja, tega nismo pričakovali. Vodstvu šole torej vsa pohvala.

O nadaljnjem poteku akcije bomo še poročali. Pripomnim naj, da nas je kar nekaj, ki se po naši občini sprehajamo z »odprtimi očmi«, morda, se za vsem skupaj skriva že malce tiste korisne nevoščljivosti, ki se spogleduje na sosedov vrt in gleda kaj ima on lepšega kot jaz. Tako smo ob slučajnem sprehodu ugotovili, kako zelo so urejene Vnanje Gorice, pa Želimlje in Galjevica. Škoda, da se niso prijavili, tako bi marljive kraje lahko še bolj pohvalili.

MOJCA ČERNE

Mehanizacija je v veliko oporo kmetom

bomo lotili kar sami, edino za odkop bomo najeli stroje.

Seveda to ne bo prva delovna akcija, ki se je bodo lotili Brezjani. Pred dvema letoma so se na podoben način že dokopali do telefona. Kar 7,5 km so vlekli kabel po tleh od Dobrove do Brezja, sami pa so tudi izkopali jarek in ga zasuli. Tudi po 50 ali več krajanov je tedaj zavihalo rokave na dan, je tiste dni hvalil marljive sovašane Marko Zdešar, predsednik skupščine KS Dobrova. Zdaj v kraju čakajo le še na javno govorilnico, ki bo prišla prav predvsem tistim, ki so pomagali pri delu, ki pa spričo prenatrpanosti centrale na Dobrovi še niso prišli do lastnih priključkov.

Horjulka ne bo več poplavljalna

Precej potrpežljivosti so morali Brezjani imeti tudi pri potoku Horjulki (Šujici). Ta je tudi po nekajkrat na leto prestopila bregove in ogrožala ne le velike travnate površine, ampak tudi osrednjo prometno žilo proti Dobrovi.

»Zdaj smo končno na dobri poti, da se rešimo tudi tega problema,« optimistično razmišlja o zadevi Roman Škof. »Območna vodna skupnost Sava-Ljubljana je namreč letos začela z delno regulacijo Horjulke na odseku Malnar-Skodlar, ki je najbolj ogrožal, opravila pa bo, kot je predvideno, še nadaljnjo regulacijo od Skodlarja do Dobrove. Graditelji so poglobili strugo in jo zavarovali s

kamnji, obnovili pa so tudi 4 mostove, za katere smo les prispevali kar kmetje-uporabniki sami. V Brezju so bili vrh tega očisti in utrjeni s kamni še nekateri stranski pritoki, in ko bo nared glavna struga (do Dobrove), bomo, upam, imeli dokončno mir pred poplavlami.«

Zemlja v Brezju vsekakor velja za dobrino, ki jo kaže kar najbolj čuvati. Tembolj, ker premoremo v navi še kakih deset pristnih kmetov, medtem ko se nekateri s kmetijstvom ukvarjajo ob rednih službah (večina slednjih hodi delati v Ljubljano). Prav zato je zdaj že v delu projekt za melioracijo zemljišča pod vasjo do Horjulke.

Sicer pa so, kot pravi predsednik vaše skupnosti, zdaj že prav vsi kmetje mehanizirani, premorejo pa tudi vse več sodobnih hlevov. »Zgleden primer v tej smeri sta vsekakor kmeta Ivan Končan in Janez Koprivec, ki sta se še najbolj znašla in na skupni lastniški meji zgradila kar skupni hlev...«

Takšnih primerov sosedске sloge bi tu nemara našli še več. Če že ne pri gradnjah, pa vsaj pri vsakdanjem kmečkem delu. Vsekakor pa te volje hudo primankuje odgovornim za cesto, ki povezuje kraj z Dobrovo oziroma Horjulom, saj že leta in leta obljublja, da bodo zakrpali načeti asfalt, storili pa do zdaj še niso ničesar. Očitno so nekaterim obljube še vedno ljubeše od realizacije.

BRANKO VRHOVEC

IZ KS MILAN ČESNIK

Kmalu novi kilometri asfalta

Med paletu težav, s katerimi se spopada KS Milan Česnik, imajo neurejene ceste že nekaj časa posebno mesto. Zdaj pa kaže, da se bo počasi komunalno kolesje začelo tu hitreje premikati. V gradnji je že Idrijska cesta, za katero so nedavno končali izkop, in računajo, da bo še pred koncem leta nared. Gradnja bo po zdajšnjih računih stala 29.925.581 din, od česar je 500 starih milijonov prispeval tudi Zdravstveni dom, krajani pa po 15 starih milijonov na hišo. Cesta bo poleg novega asfalta v dolžini 103 m in v širini 6 m, premogla tudi po 2 m zelenice in pločnika na obeh straneh, opremili pa jo bodo tudi z ustrezno javno razsvetljavo. Ta je že v gradnji. »požrla« pa bo, kot pravijo, dodatnih 2.878.400 din.

Podobno naj bi uredili tudi Haydrihovo cesto, s tem, da bodo na tej polagali asfalt v dveh delih: od Kolezije do Jamove (v dolžini 270 m in z obojestransko zelenico ter pločnikom) in od Jamove do Tržaške (v dolžini 152 m, a z le enostranskim pločnikom ter zelenico, ker nima izvoza na Tržaško, ampak samo na Jamovo). Ob robu par-

ka Arturo Toscanini je ob tam predvidenih tudi 14 novih parkirišč in nadaljnjih 22 ob kopališču Kolezija, drugi del ceste pa naj bi jih dobil še več – kar 54 in sicer pa vse dolžini (na desni strani) od Jamove do Tržaške.

Vsa potrebna dokumentacija za obnovo ceste je že pripravljena, le prispevka delovnih organizacij še ni od nikoder. Upajo pa, da se bo tudi tu premaknilo. Tu je investicijska vrednost 174.106.759 din, od česar bodo krajani zopet dolžni primakniti po 15 milijonov starih din. Javna razsvetljava pa bo na tej cesti stala 13.616.200 din. In kakor hitro bo ves potreben denar zbran, pravijo, bo začelo Komunalno podjetje Ljubljana, TOZD Komunalne gradnje, z delom.

Projektna dokumentacija je prav tako narejena še za nekatere druge ceste, kot na primer Teslovo, Oslavijsko in Langusovo (slednja je delno pokrita z asfalтом, a nima zelenice), vendar spričo hude gmotne stiske za zdaj še prav nič ne kaže, da bi začeli z gradnjo.

B. VRHOVEC

SEDANJOST IN PRIHODNOST MESTNIH KMETIJ II. del

Kmetija Jerina v Trnovem

Ena izmed večjih kmetij v viški občini, skokraj v centru mesta, je na Karunovi ulici v Trnovem. Kmetija je stara čistišljivi 350 let, na njej gospodarita Ana in Ivan Jerina, gospodar pa je povedal za začetek takole:

»Kmetija je šla iz roda v rod, na njej je vseskozi delovala ista družina. Mi smo še zadnji kmetje te družine, saj iz leta v leto izgubljamo kos za kosom zemlje, zdaj smo prišli do konca. Letos bomo izgubili zadnje, od česar smo še živeli. Prej smo se ukvarjali izključno s kmetijstvom in živinorejo, zdaj pa smo se presušerili v pridelovanje zelenjave.«

Gospodinja Ana pa je dodala: »Poglejte, mi si dopustov ne moremo privoščiti, saj je poletje sezona za naše pridelke, tako da z možem še nisva bila skupaj še nikdar na dopustu, odkar sva poročena, to je 41 let. Jaz grem, če le morem kdaj v zdravilišče, drugače pa ni časa. Otroci so vsi doštudirali, še sreča, saj ni možnosti, da bi posestvo še obstalo kot kmetija.«

Kako pa je z okoljem in sosedji?

IVAN: »Mi se s sosedmi odlično razumemo. K nam pridejo na izlet šolarji na ogled živali, objektov, strojev. Iz blokov pripeljejo k nam matere svoje otroke z istim ciljem, pridejo po mleko, nad katerim so navdušeni, saj je sveže in polnomastno. Skratka, smo v najboljših odnosih. Otroci prinašajo ostanke kruha, predvsem konju, da se mu dobrikuje in lahko približajo. Jaz jim razkažem in razložim, kaj je

traktor, kaj je kosa, kako se kleplje, kako deluje molzni stroj. Zanje je to nekaj novega, neko čudo, saj jim tega ne more dati in pokazati nobena šola, kar vidijo v naravi in na kmetiji!«

Večina ljubljanskih otrok živi in odrasča v blokih, tako rekoč v betonski džungli. Kako je bilo pri vas?

ANA: »Naši otroci so odrasli čisto v drugačnem okolju, bili so v glavnem v naravi. Jemali smo jih s seboj na njive in polja, tam so se igrali, ko pa so bili malo večji, pa so nam že pomagali. Zdaj pa prihajajo šolarji, med katerimi so že tudi naši vnuki, in se čudijo nad vsem. Tukaj je še mucek, pa kuža, pa ježek, tekajo po vrtu in lovijo metulje. Sprašujejo, kaj vse zraste na vrtu, kako se kaj poseje ali sadi, skratka, vse jih zanima in neverjetno navdušenje znajo pokazati.«

Pravijo, da imajo stari takšne otroke, kakršne si zaslužijo, kaj pa menite vi?

ANA: »Ja, težko bi o tem govorila, saj svojih otrok ne moreš pretirano hvaliti. Moram pa povedati, da so pridno študirali in nama veliko pomagali pri delu.«

Ali bi šla še enkrat po prehojeni poti? Če lahko tako rečemo, mestne kmetije?

ANA: »Ne, ne, nikoli več. Niso več pogoji za to. Trdim pa, da kmet mora biti na kmetih, na deželi, ne pa v mestu. Tam je vse drugače, drugačni so pogoji.«

BOJAN PRESTOR

Spet o črnem parkiranju pred Zdravstvenim domom

Nekateri bralci se še spomnijo, da smo o težavah v zvezi s parkiranjem pred Zdravstvenim domom Vič prelihi že kar nekaj črnila tudi v našem glasilu.

Žal se od zadnjega pisanja ni premaknilo nič. Stanje »črnege« in močno ovirajočega parkiranja se še vedno nadaljuje in ogroženost udeležencev v prometu je praktično vedno večja. Težav pa so se naveličali že prav vsi, od stanovalcev bližnjih stolpičev, ki imajo vsestranski oviran dostop do hiš, da o smrdu izpušnih plinov ne govorimo, do pacientov in uporabnikov storitev v ZD Vič (predvsem pešcev) do dela zdravstvenega osebja (žal tudi nekateri zaposleni kar vztrajno kršijo predpise o parkiranju) in še bi lahko naštevali. Zadeve so se sedaj ponovno odločilno lotili v sami KS Milan Česnik. Njihova prva poteza – postavitev kovinskih količkov na pločniku, ki naj bi v celoti odpravilo parkiranje, je žal dosegla drug namen. Viš, ki so na črno parkirali na pločniku od sedaj parkirajo na cesti. Nevarnost in ogroženost pa sta še

večji. Kaj sedaj? Na enem izmed razgovorov je pristojna komisija za parkiranje ob sodelovanju s predstavniki okoliških delovnih organizacij (predvsem Ilirije-Vedrog in Tiskarne Ljubljana) katerih delavci vztrajno parirajo svoja vozila tudi tu, sklenila poiskati trajnejše rešitve. Čeprav bi verjetno bilo najzanesljivejše to, da bi dežurni miličniki (občasno tudi s pajkom) redno nadzorovali situacijo in »preganjali« krivce, kar se je ob nedavni dvodnevni akciji izkazalo učinkovito, pa žal to ne gre, saj verjetno intervencije miličnikov bolj upravičeno potrebujemo drugje. Rešitev se ponuja v naslednjem: ureditev parkirišča za zdravstvenim domom in razširitev parkirišča ob Oslavijski cesti, iskanje parkirišča za zaposlene v Iliriji Vedrog in Tiskarni Ljubljana (varijanta na nekdanji zelenici med Tržaško in Jadransko z vstopom iz Vidamajerjeve), postavitev novih večjih in bolj vidnih opozorilnih tabel ob prepovedi parkiranja ter občasne intervencije pristojnih služb med katere sodi tudi nepriljubljeni pajek.